

Rapport

Underlag till statens finansiella sparande

2020 kvartal 1

EKONOMISTYRNINGSVERKET

Publikationen kan laddas ner
från ESV:s webbplats esv.se.

Datum: 2020-05-15

Dnr: 2020-00234

ESV-nr: 2019-44

Copyright: ESV

Rapportansvarig: Annika Näsvalld Åhman

Förord

ESV producerar nationalräkenskapsinformation för staten, underlag till statens finansiella sparande (UFS). Utgångspunkten för beräkningarna är de regler, definitioner och klassificeringar som gäller för de 27 medlemsländerna i EU.

Resultatet av beräkningarna ligger till grund för nationalräkenskapsberäkningarna vid Statistiska centralbyrån, SCB, och används till ekonomisk analys. Resultatet används också vid beräkningen av EU-avgifter och uppföljningen av EU-ländernas ekonomiska situation. Det finansiella sparandet används även för uppföljning av konvergenskriterierna¹.

Beräkningarna görs kvartalsvis och resultatet publiceras knappt två månader efter utgången kvartal.

¹ Konvergenskriterierna innefattar krav om prisstabilitet, sunda och hållbara offentliga finanser och stabil växelkurs.

Innehåll

1	Kontaktinformation	5
2	Sammanfattning	6
2.1	Inkomsterna minskade med 10 miljarder kronor	6
2.2	Utgifterna ökade med 16 miljarder	7
3	Revideringar	8
3.1	2018 och 2019	8
4	Analys av inkomster	10
4.1	Inkomsterna minskade med 10 miljarder kronor	10
5	Analys av utgifter	15
5.1	Sociala naturaförmåner fortsatte minska	15
5.2	Omkostnader för konsumtion minskade	15
5.2.1	Fortsatt ökning av järnvägsinvesteringar	15
5.2.2	Hyrorna ökade 3 procent	16
5.2.3	Trafikverket ökade aktivering av material	16
5.3	Löner och sociala avgifter ökade	17
5.3.1	Lönerna 1 miljard kronor högre	17
5.3.2	Sociala avgifterna 1 miljard kronor högre	17
5.4	Myndigheternas försäljning ökade	17
5.5	Ökade investeringar	18
5.5.1	Militära investeringar minskade	18
5.6	Räntorna minskade	18
5.6.1	Övriga räntekostnader	18
6	Löpande transfereringar	20
6.1	Löpande transfereringar till utlandet	20
6.1.1	EU-institutioner	20
6.1.2	Övriga utlandssektorn	20
6.2	Löpande transfereringar inom Sverige	21
6.2.1	Företagssektorn	21
6.2.2	Kommunala sektorn	21
6.2.3	Hushållssektorn	23
6.2.4	Ålderspensionssystemet	24
6.3	Kapitaltransfereringar inom Sverige	24
6.1	Beredskapslager	24

1 Kontaktinformation

<i>Ansvarig</i>	<i>Telefon</i>
Mikael Marelius Fortifikationsverket Försvarets materielverk Försvarmakten Trafikverket Socialstyrelsen Skatteverket Skogsstyrelsen Statens fastighetsverk Statens tjänstepensionsverk Tullverket	08-690 44 28
Emelie Brunhage Kärnavfallsfonden Riksgäldskontoret Universitet och Högskolor	08-690 44 23
Johan Svensson Centrala studiestödsnämnden Migrationsverket Universitet och Högskolor	08-690 43 32
Leticia Velasquez Diaz Arbetsförmedlingen Försäkringskassan Pensionsmyndigheten Sida	08-690 45 63
Hans Åhlander Exportkreditnämnden Länsstyrelserna Regeringskansliet Riksgäldskontoret	08-690 45 07
Annika Näsvall Åhman Domstolsverket ESF-rådet Kammarkollegiet Kriminalvården Polismyndigheten Statens skolverk Universitet och Högskolor	08-690 45 14

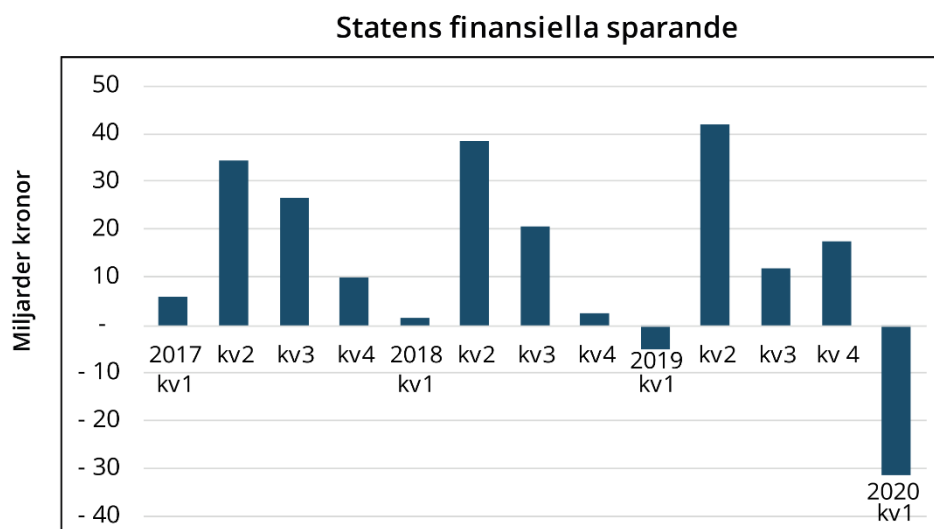
2 Sammanfattning

Resultatet av beräkningen för första kvartalet 2020 visar ett negativt finansiellt sparande för staten på 32 miljarder kronor. Jämfört med samma period föregående år är det en försämring med 26 miljarder kronor.

För första kvartalet 2020 ser vi ännu inga större effekter av stödåtgärder för Coronapandemin på utgiftssidan. Däremot kan en del effekter på inkomstsidan finnas med till följd av att de prognoser som görs på inkomst- och kapitalsskatter är beräknade på helårssiffror vilka i sin tur delas med fyra kvartal.

ESVs ambition är att särredovisa Coronaeffekterna både på inkomst- och utgiftssidan där så är möjligt för kvartalen framåt i tiden.

Diagrammet visar finansiellt sparande per kvartal från 2017 till 2020

2.1 Inkomsterna minskade med 10 miljarder kronor

Under första kvartalet 2020 minskade statens inkomster med 3 procent eller 10 miljarder kronor jämfört med motsvarande kvartal föregående år. Totalt uppgick statens inkomster till 329 miljarder kronor.

Under kvartalet minskade löpande inkomst och förmögenhetsskatter med 11 miljarder kronor. Hushållens skatter minskade med 8 miljarder kronor, varav 5 miljarder kronor avsåg kapitalsskatter. Bolagens skatter minskade med 3 miljarder kronor.

2.2 **Utgifterna ökade med 16 miljarder**

Första kvartalet 2020 ökade statens utgifter med 5 procent eller 16 miljarder kronor jämfört med motsvarande kvartal föregående år. Totalt uppgick utgifterna till 362 miljarder kronor.

Under kvartalet ökade utgifterna för transfereringar med 14 miljarder kronor och investeringar med knappt 3 miljarder kronor. Konsumtion och statlig moms ökade med 1 miljard kronor vardera samtidigt som räntor och beredskapslagring minskade med 1 miljard kronor vardera.

Transfereringar inom Sverige ökade med 13 miljarder kronor. Ökningen beror på att bidrag till Regioner ökade med 7 miljarder kronor.

3 Revideringar

3.1 2018 och 2019

Sedan föregående beräkning har det finansiella sparandet för helåret 2018 försämrats med 0,6 miljarder kronor. Revideringen avser Trafikverket som har betalat energiskatt på sin elanvändning.

För 2019 har inleveransen av överskott från Svenska Spel tagits bort till följd av Coronapandemin vilket har inneburit att inkomsterna minskat med 2,7 miljarder kronor.

Underlag till Statens finansiella sparande (UFSkv12020). Inkomster

(Miljoner kronor)

	Kv1-4 2018	Kv1 2019	Kv2 2019	Kv3 2019	Kv4 2019	Kv1-4 2019	Kv1 2020	Diff. bol. Kv 1	Diff. % Kv 1
01 Skatter på produktion och import	1 076 378	258 764	284 829	268 806	289 371	1 101 770	259 486	722	0
01 Produktskatter	573 489	134 850	149 493	138 869	159 717	582 930	137 853	3 003	2
02 Övriga produktionskatter	502 879	123 914	135 336	129 937	129 654	518 841	121 633	-2 281	-2
02 Räntintäkter	9 828	2 223	2 596	2 039	2 537	9 395	1 919	-304	-14
03 Inkomst från bolag	17 738	134	16 329	106	2 013	18 582	89	-45	-34
01 Inkomst från bolag	17 583	68	16 134	24	1 929	18 155	23	-45	-66
02 Kvarhållna utdelningar	155	66	195	82	84	427	66	0	0
04 Arrenden	379	143	148	144	140	575	144	1	1
01 Arrenden	21	2	5	3	0	9	2	1	45
02 Spektrumfrekvenser	290	100	100	100	100	400	100	0	0
03 Lokalfordonsavgifter	68	41	43	41	41	165	41	0	0
05 Löpande inkomst- och förmögenhetsskatter	271 152	66 246	71 226	66 947	71 333	275 751	55 679	-10 567	-16
06 Sociala avgifter	9 630	2 970	2 851	2 791	2 726	11 338	3 356	386	13
07 Skadeförsäkringspremier, netto	1 130	459	276	147	388	1 270	163	-296	-64
08 Löpande transfereringar från utlandssektorn	3 703	1 031	833	542	786	3 192	674	-357	-35
01 EU-länder	1 740	239	220	221	307	987	209	-31	-13
02 Övriga länder	1 542	635	300	248	349	1 532	381	-255	-40
03 EU-institutioner	0	0	0	0	0	0	0	0	0
04 Atervinningar	421	156	313	73	131	673	84	-72	-46
09 Transfereringar inom Sverige	30 244	7 241	8 158	7 335	10 535	33 270	7 412	171	2
01 Företagssektorn	3 970	911	821	865	1 978	4 575	736	-175	-19
01 Böter och straffavgifter från företag D759	298	79	76	70	92	316	75	-3	-4
02 Övriga transfereringar från företag D753	3 618	831	743	795	1 885	4 253	660	-171	-21
03 Atervinningar	55	1	2	1	2	5	1	-1	-55
02 Kommunala sektorn	7 862	2 049	2 053	1 951	2 888	8 942	2 234	184	9
01 Primärkommuner	6 915	1 810	1 821	1 774	2 552	7 957	2 003	193	11
02 Landsting	852	231	216	162	297	907	207	-24	-10
03 Kommunala ideella organisationer	94	9	16	14	39	78	24	15	178
04 Statliga ideella organisationer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
03 Hushållssektorn	17 269	3 970	4 985	4 253	5 428	18 636	4 207	237	6
01 Hushållens ideella organisationer	9 032	1 824	2 626	2 095	2 941	9 486	2 058	234	13
02 Egentliga hushåll	8 237	2 146	2 359	2 157	2 488	9 149	2 149	4	0
01 Böter och straffavgifter från hushåll D753	820	264	264	205	229	962	245	-19	-7
02 Övriga transfereringar från hushåll D753	7 417	1 881	2 094	1 953	2 259	8 187	1 904	22	1
03 Atervinningar	0	0	0	0	0	0	0	0	0
04 AP-fonden	757	160	174	171	166	670	180	20	13
05 Mottagna subventioner	386	152	126	96	75	448	56	-96	-63
10 Kapitalkatter	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11 Bidrag för investering	1 566	484	358	446	437	1 725	350	-134	-28
01 Forskningsbidrag från EU	1 566	484	358	446	437	1 725	350	-134	-28
12 Övriga reala inkomster	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa utgifter	1 357 974	345 604	346 298	338 025	363 200	1 393 127	361 600	15 996	5
Summa inkomster	1 421 748	339 696	387 604	349 303	380 266	1 456 869	329 272	-10 424	-3
Finansiellt sparande	63 773	-5 908	41 306	11 278	17 067	63 742	-32 328	-26 420	447

4 Analys av inkomster

4.1 Inkomsterna minskade med 10 miljarder kronor

De totala inkomsterna uppgick till 329 miljarder kronor första kvartalet 2020 vilket var en minskning med 3 procent eller 10 miljarder kronor jämfört med första kvartalet 2019.

Skatter på produktion och import ökade under första kvartalet med 1 miljard kronor. Produktskatterna ökade med 3 miljarder kronor varav mervärdesskatten stod för hela ökningen. Övriga produktionsskatter minskade med drygt 2 miljarder kronor. Minskningen förklaras i huvudsak av att löneskatterna i arbetsgivaravgiften minskade med 2 miljarder kronor beroende av förändrade regler för arbetsgivaravgifterna till följd av Coronapandemin.

Statens intäkter av löpande inkomst- och förmögenhetsskatter² uppgick till 56 miljarder kronor vilket var en minskning med 11 miljarder kronor jämfört med motsvarande kvartal föregående år. Förändringen förklarades av minskade hushållsskatter med 8 miljarder kronor samtidigt som bolagsskatter minskade med 3 miljarder kronor. Övriga inkomster består av ränteintäkter, utdelningar och transfereringsinkomster. Tillsammans uppgick de till 15 miljarder kronor vilket var en ökning med 1 miljard kronor jämfört med samma period 2019. Ökningen består dels av högre pensionsavgifter från statliga myndigheter för den statliga tillägspensionen och dels av högre transfereringsinkomster.

² Inkomstpunkten innehåller inga förmögenhetsskatter utan enbart inkomst- och kapitalsskatter. Namnet kommer från regelverket ENS2010.

Skatter i nationalräkenskaperna

I beräkning av nationalräkenskaperna hanteras skatterna intäktsmässigt när de upparbetas och inte när de inbetalas. Det innebär att skatteinbetalningen förs till den period som gett upphov till skattskyldigheten. Det definitiva skatteutfallet fastställs efter taxering två år efter det faktiska årets utgång.

Skatterna indelas i:

-Produktsskatter som består av mervärdesskatter, importskatter och skatt på enskilda produkter såsom energi-, alkohol, tobak diverse punktskatter samt miljöskatter. Utfallet baseras till största delen på förskjutningar av månadsinbetalningar. Det innebär att produktionsskatterna inarbetas en månad och inbetalas månaden efter. Som exempel består utfallet för första kvartalet av februari, mars och april.

-Övriga produktionsskatter som består av skatter på produktionsfaktorer såsom mark, fasta tillgångar, arbetskraft och andra produktionsmedel. Exempel på skatter är arbetsgivaravgifter, egenavgifter, fastighetsskatt, fordonsskatt och andra skatter kopplade till produktion. Utfallet baseras i huvudsak på förskjutningar av månadsinbetalningar och avseende egenavgifter på taxeringsutfallet.

- Löpande inkomst- och förmögenhetsskatter består av skatter på inkomster och kapital från hushåll och företag. Utfallet baseras till största delen på taxeringsutfallet det aktuella året.

Underlag till Statens finansiella sparande (UFSkv12020). Utgifter

(Miljoner kronor)

	Kv 1-4 2018	Kv1 2019	Kv2 2019	Kv3 2019	Kv4 2019	Kv 1-4 2019	Kv1 2020	Diff. bel. Kv 1	Diff. % Kv 1
Total konsumtion	255 851	60 937	64 626	62 170	73 670	261 402	61 512	575	1
Totala investeringar	45 568	7 759	11 377	12 144	18 140	49 420	10 290	2 531	33
Totala räntor	22 846	4 386	5 394	4 900	1 816	16 495	3 479	-907	-21
Totala transfereringar	999 526	264 521	254 611	250 316	256 141	1 025 568	278 179	13 658	5
Totala beredskapslagring	1 316	902	1 170	459	1 254	3 786	202	-701	-78
Total statlig moms	32 758	7 017	9 031	7 927	12 055	36 029	7 856	839	12
Summa utgifter	1 357 974	345 604	346 298	338 025	363 200	1 393 127	361 600	15 996	5
01 Sociala naturaförmåner	13 789	2 929	3 160	2 495	3 208	11 792	2 870	-59	-2
02 Omkostnader för konsumtion	116 441	25 631	27 649	27 587	40 198	121 065	24 916	-715	-3
01 Inköp av varor och tjänster	117 680	24 233	29 003	29 422	42 029	124 687	25 067	834	3
02 Personalkostnader	4 417	942	1 173	920	1 556	4 591	950	8	1
03 Hyror	21 141	5 493	5 431	5 560	5 781	22 265	5 658	165	3
04 Reparationer av lokaler	457	77	120	105	282	584	81	4	5
05 Material, egenutvecklade investeringar	-28 471	-5 458	-8 293	-8 568	-9 596	-31 915	-6 947	-1 489	27
06 Hyror, egenutvecklade investeringar	-3	0	0	-2	4	1	0	0	4
07 Offentligt rättsliga avgifter	199	114	-3	41	68	219	66	-48	-42
08 Övriga omkostnader	188	22	17	26	23	88	26	4	18
09 Fordonsskatter	31	8	7	6	10	30	3	-5	-59
10 Övriga produktionskatter	803	201	197	78	41	516	13	-188	-94
03 Löner och sociala avgifter	168 235	42 932	44 219	43 815	44 462	175 427	44 871	1 939	5
01 Löner	113 300	28 540	29 386	29 269	29 585	116 780	29 632	1 092	4
02 Sociala avgifter	54 916	14 445	14 783	14 559	14 896	58 684	15 284	838	6
03 Vämpliktislöner	432	101	236	98	203	639	118	17	16
04 Löner, egenutvecklade investeringar	-848	-206	-227	-171	-276	-880	-223	-17	8
05 Övriga löner	306	36	28	42	37	144	43	6	18
06 Övriga sociala avgifter	130	15	12	18	16	61	18	3	18
04 Försäljning	-42 615	-10 555	-10 403	-11 727	-14 198	-46 882	-11 145	-591	6
01 Extern försäljning	-31 214	-8 036	-7 795	-9 131	-9 634	-34 596	-8 087	-52	1
02 Intern försäljning	-11 400	-2 519	-2 607	-2 596	-4 564	-12 286	-3 058	-539	21
Total konsumtion	255 851	60 937	64 626	62 170	73 670	261 402	61 512	575	1
05 Investeringsverksamhet	45 568	7 759	11 377	12 144	18 140	49 420	10 290	2 531	33
01 Byggnader och anläggningar	30 120	6 067	8 731	9 527	9 821	34 147	7 369	1 302	21
02 Om- och tillbyggnad av bef. byggnader och anläggningar, mark	1 508	196	319	253	887	1 655	338	143	73
03 Maskiner, transportmedel och inventarier	7 099	1 223	1 677	1 529	3 834	8 263	1 699	476	39
04 Forskning och utveckling, immateriella investeringar	3 001	533	723	562	1 022	2 840	642	109	20
05 Försäljning av materiella tillgångar	-455	-259	-310	-42	-59	-670	-62	197	-76
06 Militära investeringar	4 296	0	236	314	2 635	3 185	304	304	678 961
Totala investeringar	45 568	7 759	11 377	12 144	18 140	49 420	10 290	2 531	33
06 Räntekostnader	22 846	4 386	5 394	4 900	1 816	16 495	3 479	-907	-21
01 Räntor på statskulden m.m.	22 160	4 122	4 894	4 715	1 674	15 405	3 352	-770	-19

	Kv 1-4 2018	Kv1 2019	Kv2 2019	Kv3 2019	Kv4 2019	Kv 1-4 2019	Kv1 2020	Diff. bel. Kv1	Diff. % Kv1
02 Övriga räntekostnader	717	273	511	196	152	1 133	139	-133	-49
03 Räntor, egenutvecklade investeringar	-31	-9	-12	-12	-10	-43	-13	-3	36
Totala räntor	22 846	4 386	5 394	4 900	1 816	16 495	3 479	-907	-21
07 Löpande transfereringar till utlandet	73 875	28 288	13 731	16 029	17 226	75 274	28 098	-189	-1
01 EU-institutioner	33 547	13 453	4 988	8 496	5 263	32 200	11 132	-2 321	-17
01 BNI-avgift (kassamässig)	29 983	12 047	4 293	7 590	4 660	28 590	9 941	-2 106	-17
02 UK-avgift (kassamässig)	466	160	85	110	74	429	147	-13	-8
03 EU-moms (kassamässig)	3 097	1 246	610	795	530	3 181	1 043	-202	-16
02 Övriga utlandssektorn	40 329	14 835	8 744	7 533	11 962	43 074	16 967	2 132	14
01 EU-länder	2 768	988	421	743	708	2 860	904	-84	-8
02 Övriga länder	37 560	13 846	8 323	6 790	11 254	40 214	16 062	2 216	16
08 Löpande transfereringar inom Sverige	910 776	233 904	238 419	232 276	233 916	938 515	246 993	13 089	6
01 Företagssektorn	42 035	11 106	10 068	9 971	12 228	43 373	10 600	-506	-5
01 Statliga affärsverk	747	186	173	206	297	862	167	-20	-11
02 Statliga bolag	8 725	2 293	2 343	2 195	2 540	9 370	2 286	-7	0
03 Privata företag m.fl.	31 304	8 379	7 342	7 277	8 984	31 963	7 885	-495	-6
04 Kommunala bolag	1 253	247	209	291	406	1 153	262	15	6
05 Försäkringsbolag	6	1	1	2	1	5	1	1	81
02 Statliga ideella organisationer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
03 Kommunala sektorn	398 596	99 878	108 906	105 126	103 197	417 107	110 240	10 361	10
01 Primärkommuner	259 234	66 403	69 012	67 260	65 465	268 140	69 023	2 620	4
02 Landsfing	135 518	32 802	38 866	37 164	37 169	146 001	40 190	7 389	23
03 Kommunala ideella organisationer	3 844	674	1 028	702	563	2 967	1 027	353	52
04 Hushållssektorn	322 798	86 199	80 294	79 624	80 492	326 609	88 054	1 854	2
01 Hushållens ideella organisationer	37 698	12 379	9 081	8 228	9 176	38 864	13 066	727	6
02 Egentliga hushåll	285 100	73 821	71 213	71 396	71 316	287 745	74 948	1 127	2
05 Alderspensionssystemet	146 961	36 569	39 025	37 460	37 924	150 978	38 044	1 475	4
06 Subventioner	386	152	126	96	75	448	56	-96	-63
09 Kapitaltransfereringar till utlandssektorn	741	58	192	386	521	1 156	134	76	131
01 EU-länder	97	30	21	103	60	214	27	-3	-9
02 Övriga länder	627	25	167	278	457	927	40	15	59
03 Infrändan av garantier	18	4	4	4	4	16	68	64	1 810
10 Kapitaltransfereringar inom Sverige	14 134	2 271	2 268	1 625	4 479	10 643	2 953	683	30
01 Företagssektorn	7 938	1 730	1 401	1 105	2 276	6 512	2 151	421	24
01 Privata företag m.fl.	4 384	1 055	489	555	1 173	3 272	1 373	317	30
02 Kommunala bolag	1 376	319	203	263	475	1 261	396	77	24
03 Infrändan av garantier	1 739	347	699	279	573	1 898	370	23	7
04 Tillskott till företag	440	8	9	8	55	81	13	4	54
02 Statliga ideella organisationer	10	0	0	0	2	2	0	0	-19
03 Kommunala sektorn	4 726	195	547	162	1 655	2 559	420	224	115
01 Primärkommuner	3 693	176	155	98	1 105	1 535	403	227	129
02 Landsfing	986	14	388	61	545	1 008	6	-8	-58
03 Kommunala ideella organisationer	47	6	3	2	4	16	11	5	85
04 Hushållssektorn	1 460	346	320	359	547	1 571	383	37	11
01 Hushållens ideella organisationer	281	49	58	47	165	319	40	-8	-17
02 Egentliga hushåll	1 179	297	262	312	381	1 252	342	45	15
Totala transfereringar	999 526	264 521	254 611	250 316	256 141	1 025 588	278 179	13 658	5

	Kv 1-4 2018	Kv1 2019	Kv2 2019	Kv3 2019	Kv4 2019	Kv 1-4 2019	Kv1 2020	Diff. bel. Kv 1	Diff. % Kv 1
11	Beredskapslagring	1 316	902	1 170	459	1 254	202	-701	-78
	Total beredskapslagring	1 316	902	1 170	459	1 254	202	-701	-78
12	Övriga kostnader	109	82	91	109	124	83	1	1
	01 Bolagsskatt ÖSE	109	82	91	109	124	83	1	1
13	Statlig moms	32 758	7 017	9 031	7 927	12 055	7 856	839	12
	Total statlig moms	32 758	7 017	9 031	7 927	12 055	7 856	839	12
	Summa utgifter	1 357 974	345 604	346 298	338 025	363 200	361 600	15 996	5
	Summa inkomster	1 421 748	339 696	387 604	349 303	1 456 869	329 272	-10 424	-3
	Finansierat sparande	63 773	-5 908	41 306	11 278	17 067	-32 328	-26 420	447

5 Analys av utgifter

Första kvartalet 2020 ökade statens utgifter med 5 procent eller 16 miljarder kronor jämfört med motsvarande kvartal föregående år. Totalt uppgick utgifterna till 362 miljarder kronor.

Under kvartalet ökade utgifterna för transfereringar med 14 miljarder kronor och investeringar med knappt 3 miljarder kronor. Konsumtion och statlig moms ökade med 1 miljard kronor vardera samtidigt som räntor och lager avseende insatsvaror minskade med 1 miljard kronor vardera.

5.1 Sociala naturaförmåner fortsatte minska

Sedan 2017 har utgifterna för de sociala naturaförmånerna minskat konstant. Trenden fortsatte även första kvartalet 2020, om än marginellt, då utgifterna minskade med 2 procent eller 0,1 miljarder kronor jämfört med motsvarande kvartal föregående år.

Arbetsförmedlingens utgifter för sociala naturaförmåner fortsatte att minska. Jämfört med motsvarande kvartal föregående år minskade utgifterna med 18 procent eller 0,3 miljarder kronor. De minskade utgifterna berodde främst på att anslaget *Ersättning för vissa nyanlända invandrare* är avslutat från och med 2020.

5.2 Omkostnader för konsumtion minskade

Omkostnader för konsumtion utgör knappt hälften av de totala konsumtionsutgifterna. Under första kvartalet minskade utgifterna med 3 procent vilket motsvarade knappt 1 miljard kronor.

Inköp av varor och tjänster är den största posten under utgiftspunkten Omkostnader för konsumtion. Första kvartalet ökade myndigheternas inköp av varor och tjänster med 3 procent eller 1 miljard kronor jämfört med motsvarande kvartal föregående år.

5.2.1 Fortsatt ökning av järnvägsinvesteringar

Trafikverket ökade sina inköp av varor och tjänster med 20 procent, knappt 2 miljarder kronor, under första kvartalet. Ökningen återfanns främst under anslagsposten *Järnvägsinvesteringar* som ökade med 58 procent eller 1 miljard kronor. De ökade omkostnaderna utgår ifrån den omfattande upprustningen av järnvägen som Trafikverket bedriver.

Försvarsgruppen minskade sina inköp av varor och tjänster med 1,3 miljarder kronor under kvartalet.

5.2.2 Hyrorna ökade 3 procent

Första kvartalet 2020 ökade statens hyreskostnader med 3 procent eller 0,2 miljarder kronor.

Statens servicecenter fortsatte ha en ovanligt kraftig ökning av sina hyror även under första kvartalet. Hyrorna ökade med 370 procent, 20 miljoner. Ökningen beror på det uppdrag regeringen gett Statens servicecenter att ta över 113 servicekontor för att kunna ge lokal statlig service till medborgare och företag i hela landet. Myndigheten har därmed delats upp i två divisioner: Myndighetsservice och Medborgarservice. Förändringen gällde från och med 1 juni 2019.

Polismyndigheten ökade sina hyror med 11 procent till följd av utökade lokalytor samt indexuppräknning och omförhandling av avtal.

5.2.3 Trafikverket ökade aktivering av material

Aktivering av material inom egenutvecklade investeringar uppgick till 7 miljarder kronor. Det var en ökning med 27 procent eller 1,5 miljarder kronor jämfört med första kvartalet 2019.

Trafikverket är den myndighet som rapporterar störst utfall på aktivering av material. Detta kvartal ökade de sin aktivering med 27 procent eller 1,4 miljarder kronor. Det är fortfarande delposten *Järnvägsinvesteringar* som står för den största delen av ökningen. Under kvartalet ökade aktiveringen med 50 procent vilket motsvarade 1 miljard kronor.

Aktivering av material inom egenutvecklade investeringar:

När myndigheterna bygger upp tillgångar i egen regi bokförs utgifterna först på kostnadskonton i resultaträkningen. I de reala räkenskaperna redovisas en ökning av konsumtionen.

Senast kvartalsvis bör myndigheterna aktivera utgifterna. Då ska de utgifter som är hänförliga till anläggningstillgångar föras över till balansräkningen och redovisas som en investering. Vid aktivering av de egenutvecklade investeringarna redovisas dessa med negativt tecken i de reala räkenskaperna vilket minskar konsumtionen. Samtidigt redovisas motsvarande post som investering med positivt tecken, därmed blir påverkan på utgifterna neutral.

5.3 Löner och sociala avgifter ökade

Utgiften för löner och sociala avgifter uppgick till 45 miljarder kronor första kvartalet 2020, vilket var en ökning med 5 procent jämfört med samma kvartal föregående år.

5.3.1 Lönerna 1 miljard kronor högre

Lönerna uppgick till 30 miljarder kronor första kvartalet. Det var en ökning med 1 miljard kronor eller 4 procent jämfört med samma kvartal föregående år.

Polismyndigheten uppvisade den största beloppsmässiga ökningen första kvartalet. Myndighetens löneutgifter ökade med 266 miljoner kronor eller 8 procent. Ökningen berodde bland annat på att antalet årsarbetskrafter ökade med 494 poliser och 780 civilanställda under 2019.

Försvarsmakten löneutgifter ökade med 196 miljoner kronor eller 8 procent. Ökningen är en följd av att personal har flyttats till Försvarsmakten från Försvarets materielverk (FMV).

Arbetsförmedlingens löneutgifter fortsatte att minska. För första kvartalet blev de 214 miljoner kronor eller 18 procent lägre. De minskade utgifterna är en effekt av minskad personalstyrka.

5.3.2 Sociala avgifterna 1 miljard kronor högre

De sociala avgifterna uppgick till 15 miljarder kronor första kvartalet, det är en ökning med 6 procent jämfört med samma kvartal 2019. Därmed ökade de sociala avgifterna mer än lönerna detta kvartal vilket förklaras av högre pensionspremier till SPV.

5.4 Myndigheternas försäljning ökade

Under första kvartalet ökade myndigheternas försäljning med 11 procent. Totalt uppgick försäljningen till 12 miljarder kronor vilket var 1 miljard kronor högre än samma kvartal föregående år. Den externa försäljningen var oförändrad samtidigt ökade den interna försäljningen med 1 miljard kronor.

Försäljningsintäkterna minskar statens kostnader för myndigheternas verksamhet och är en avdragspost när konsumtionen beräknas. På extern försäljning rapporteras de utomstatliga intäkter myndigheterna har för till exempel avgifter, utbildning och konsultuppdrag. Den interna försäljningen är motsvarande intäkter med inomstatlig motpart och kan matchas mot en inomstatlig kostnad under omkostnader för konsumtion.

5.5 Ökade investeringar

Investeringarna för första kvartalet uppgick till 10 miljarder kronor vilket var 2 miljarder kronor högre än samma kvartal 2019.

Investeringar i byggnader och anläggningar blev 7 miljarder kronor första kvartalet vilket var 1 miljard kronor högre än samma kvartal föregående år. Trafikverket stod för huvuddelen av investeringarna. Trafikverkets investeringar bestod till 3 miljarder kronor av järnvägar och 1 miljard kronor av vägar.

Investeringar i maskiner, transportmedel och inventarier ökade med 1 miljard kronor eller 39 procent och uppgick till 2 miljarder kronor för första kvartalet.

5.5.1 Militära investeringar minskade

Försvarsmyndigheternas militära investeringar uppgick till 0,9 miljarder kronor under kvartalet vilket var 0,4 miljarder kronor mer jämfört med samma period 2019.

Kostnaderna första kvartalet avsåg bland annat modifiering av ubåtar och andra fartyg, JAS-systemet, lastbilar och telekommunikationsutrustning. Härutöver finns utgifter för beredskapsmateriel som klassificeras som förskott och som avser utveckling av JAS 39E samt en ny ubåtstyp. Förskotten uppgick till 1,7 miljarder kronor under kvartalet.

Enligt det Europeiska nationalräkenskapssystemet ska militära investeringar i materiel som tillverkas under flera år påverka det finansiella sparandet först vid fysisk leverans och inte vid överförande av äganderätten. Betalning innan leverans avseende militär materiel ska i stället utgöra en fordran på leverantören.

5.6 Räntorna minskade

Räntekostnaden för statsskulden uppgick till 3,4 miljarder kronor för första kvartalet 2020 vilket var en minskning med 0,7 miljarder kronor jämfört med motsvarande period 2019. Den lägre räntekostnaden berodde på att statsskulden var 27 miljarder kronor lägre första kvartalet 2020. En statsobligation med hög ränta men som förföll i slutet av kvartal 1 2019 och en något högre realränteobligationsstock för kvartal 1 2019, förklarar också den lägre räntekostnaden kvartal 1 2020. Enligt Riksgäldens officiella statsskuldsmått var statsskulden 1 118 miljarder kronor kvartal första kvartalet 2020.

5.6.1 Övriga räntekostnader

Övriga räntekostnader uppgick till 126 miljoner kronor första kvartalet 2020 vilket var en minskning med 140 miljoner kronor jämfört med motsvarande kvartal 2019.

Övriga räntekostnader är ett netto av flera poster:

- Myndigheterna lånar för att finansiera investeringar som till exempel utveckling av egna IT-system, inköp av inventarier med mera. Myndigheternas räntekostnader på lånen i statens internbank hos Riksgäldskontoret netto redovisas mot Riksgäldskontorets ränteintäkter för samma lån. Saldot av posterna borde i teorin vara noll men räntekostnaderna och ränteintäkterna tar inte helt ut varandra. Det beror främst på periodisering i redovisningen.

- Ett fåtal myndigheter placerar sitt överskott från den avgiftsfinansierade verksamheten på inlåningskonto i Riksgäldskontoret. Överskottet ska täcka kommande år med eventuella underskott. Myndigheternas ränteintäkter på placeringarna ska mötas av Riksgäldskontorets räntekostnader för motsvarande placeringar men posterna tar inte helt ut varandra, framförallt på grund av periodisering i redovisningen.

- Posten innehåller också räntekostnader från övriga statliga enheters (ÖSE) upplåning i affärsbanker.

- Här ingår också räntor kopplade till reporna av statsobligationer som Riksgäldskontoret redovisar på Insättningsgarantifonden.

6 Löpande transfereringar

Första kvartalet ökade de totala transfereringarna med 14 miljarder kronor och uppgick till 278 miljarder kronor.

6.1 Löpande transfereringar till utlandet

Löpande transfereringar till utlandet var oförändrade första kvartalet och uppgick till 28 miljarder kronor.

6.1.1 EU-institutioner

Totalt blev EU-avgiften³ 11 miljarder kronor vilket var 2 miljarder kronor lägre än första kvartalet 2019.

Transfereringar till EU-institutioner avser EU-avgiften som enligt det Europeiska nationalräkenskapssystemet (ENS) omfattar:

- BNI-baserad avgift
- Mervärdesskattebaserad avgift
- Storbritanniens budgetreduktion

6.1.2 Övriga utlandssektorn

Transfereringar till övriga länder ökade med 2 miljarder kronor och uppgick till 17 miljarder kronor.

Utgifterna för bistånd ökade med 2 miljarder kronor jämfört med första kvartalet 2019. Det beror på att biståndsramen har höjts för att Sverige ska nå upp till sitt mål att betala 1 procent av bruttonationalinkomsten i bistånd. Det är framför allt utbetalningarna till multilaterala och internationella organisationer och fonder som ökat.

Utgifterna för migration, som ingår i biståndsramen förväntas minska. För att nå upp till målet om att Sverige ska betala 1 procent av bruttonationalinkomsten i bistånd, höjdes främst anslaget för biståndsverksamhet vilket förklarar en utökad ram inom biståndsverksamheten.

³ Tullavgiften ingår inte under EU-avgiften utan den del som Sverige får behålla som ersättning för administration redovisas istället som försäljningsinkomst.

6.2 Löpande transfereringar inom Sverige

Löpande transfereringar inom Sverige ökade med 13 miljarder kronor första kvartalet och uppgick till 247 miljarder kronor.

6.2.1 Företagssektorn

Stöd till företagssektorn minskade med 0,5 miljarder kronor och uppgick till 11 miljarder kronor första kvartalet. Transfereringar till privata företag minskade med motsvarande belopp.

6.2.2 Kommunala sektorn

Stöd till kommunsektorn ökade med 10 miljarder kronor och uppgick till 110 miljarder kronor.

Primärkommuner

Löpande transfereringar till primärkommuner ökade med knappt 3 miljarder kronor jämfört med samma period 2019.

De högre transfereringarna till primärkommuner berodde bland annat på att Skatteverket betalade ut statsbidrag för det nya anslaget *Stöd till kommunsektorn för att stärka välfärden* beloppet uppgick till 2 miljarder kronor. Anslagen *Bidrag till psykiatri* och *Åtgärder mot segregation* ökade med 1 miljard sammanlagd jämför med första kvartalet föregående år. Ökningen förklaras av olika betalningstidpunkter.

Den kommunalekonomiska utjämningen blev 2 miljarder kronor högre och uppgick till 22 miljarder kronor. Det beror främst på grund av den kompensation som kommunerna får för minskade skatteunderlag, vilket är en följd av det förhöjda grundavdraget för personer över 65 år.

I motsatt riktning verkade anslaget *Ersättningar och bostadskostnader* som minskade med 0,4 miljarder kronor jämfört med samma kvartal 2019. Det beror främst på att det är färre asylsökande och att schablonersättningen har sänkts. Kommunerna får också ersättning under två år när de tar emot nyanlända med uppehållstillstånd. Kommunersättningar vid flyktigmottagande till primärkommuner minskade med 1,3 miljarder kronor första kvartalet och uppgick till 2 miljarder kronor. Staten betalar ut stöd till primärkommuner med anledning av flyktingsituationen. Första kvartalet minskade stödet med 0,4 miljarder kronor.

Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser minskade med 0,2 miljarder kronor första kvartalet. Bidrag till utveckling av socialt arbete minskade totalt med 0,3 miljarder kronor mellan kvartalen.

Regioner

Löpande transfereringar till regioner uppgick till 40 miljarder kronor, en ökning med 7 miljarder kronor, jämfört med första kvartalet 2019. *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* ökade med 3 miljarder kronor, *Bidrag till psykiatri* ökade med 1 miljard kronor. *Prestationsbundna insatser för att korta värdköerna* ökade med 0,4 miljarder. *Stöd till kommunsektorn för att stärka välfärden* betalades ut för första gången vilket förklarar en ökning med 0,8 miljarder kronor. Bidrag till regional kulturverksamhet ökade med 0,3 miljarder kronor.

Den kommunalekonomiska utjämningen till regioner ökade med 1 miljard kronor till 9 miljarder kronor första kvartalet.

Stödet med anledning av flyktingsituationen minskade med 0,1 miljarder kronor första kvartalet.

Mer i kompensation för skattereduktioner

Skattereduktionerna till kommuner och regioner ökade med 2 miljarder kronor till 34 miljarder kronor första kvartalet. Förändringen förklaras främst av ökningarna inom jobbskatteavdraget. Andelen till kommuner ökade med 1 miljard kronor till 24 miljarder kronor och delen till regioner ökade med 1 miljard kronor till 10 miljarder kronor.

När ENS2010 infördes höjdes nivån för transfereringar till den kommunala sektorn med drygt 20 miljarder kronor per kvartal. Skatterna redovisas per sektor, fördelat på stat, kommun och ålderspensionssystemet. Det innebär att de stora skattereduktionerna, framför allt jobbskatteavdraget och skattereduktionerna för hemtjänster (ROT och RUT), gör att statens skatteintäkter från hushållen blir negativa. Enligt de redovisningsprinciper som nationalräkenskaperna tillämpar måste därför en del av dessa skattereduktioner räknas av mot den kommunalskatt som hushållen betalar trots att skattereduktionerna belastar statens budget. Genom att nationalräkenskaperna på inkomstsidan ”flyttar” en del av skattereduktionerna från staten till kommunerna så måste kommunerna kompenseras med ett fiktivt statsbidrag som är lika stort som den skattereduktion man räknar av från den kommunala skatten. Det innebär att den kommunala inkomstkatten som nationalräkenskaperna redovisar är betydligt lägre än den kommunalskatt som Skatteverket redovisar vid den årliga inkomsttaxeringen.

Mindre kommunmoms

Kommunmomsen minskade då konsumtion av varor och tjänster minskade för både kommuner och regioner. Första kvartalet var minskningen till primärkommuner

0,2 miljarder kronor och till regioner 0,4 miljarder kronor. Totalt uppgick momsens till 14 respektive 7 miljarder kronor.

6.2.3 Hushållssektorn

Löpande transfereringar till hushållssektorn ökade med 2 miljarder kronor första kvartalet och uppgick till 88 miljarder kronor.

Hushållens ideella organisationer

Transfereringarna till hushållens ideella organisationer ökade med 1 miljard kronor första kvartalet och uppgick till 13 miljarder kronor. Bidragen till arbetslöshetsersättning, som betalas till a-kassorna, redovisas som en transferering till hushållens ideella organisationer. Bidraget till a-kassorna ökade med 0,6 miljarder kronor och blev 4 miljarder kronor.

Arbetslösheten ökade i spåren av pandemin

I slutet av mars var 388 000 personer inskrivna som arbetslösa. Det var en ökning med 44 000 personer jämfört med mars 2019. Räknat som andel av den registerbaserade arbetskraften uppgick arbetslösheten (16-64 år) till 7,6 procent jämfört med 6,9 procent motsvarande period 2019. De som främst drabbas av arbetslöshet är personer som haft tillfälliga anställningar och personer som är nya på arbetsmarknaden och saknar arbetslivserfarenhet. Det sistnämnda berör bland annat ungdomar. I mars ökade antalet inskrivna arbetslösa ungdomar 18–24 år till 51 000 personer, det är 7 000 fler jämfört med samma månad föregående år uppges Arbetsförmedlingen.

Egentliga hushåll

Transfereringarna till egentliga hushåll som är den största posten på utgiftssidan ökade med 1 miljard kronor och blev 75 miljarder kronor första kvartalet. De transfereringar som ökade mest var Bidrag till studiemedel, föräldraförsäkring och Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd. Bidragen till aktivitets- och sjukersättningar minskade mest.

Mer stöd till pensionärer

Garantipension till ålderspension och bostadstillägg till pensionärer ökade vardera med 0,3 miljarder kronor första kvartalet. Ökningen är en följd av nya regler för bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd som trädde i kraft från 1 januari 2020.

Etableringsersättning till invandrare minskade

Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare minskade med 0,3 miljarder kronor första kvartalet.

6.2.4 Ålderspensionssystemet

Första kvartalet ökade den allmänna pensionsavgiften med 1,3 miljarder kronor till 32 miljarder kronor. Statliga ålderspensionsavgifter till ålderspensionssystemet ökade med 0,2 miljarder kronor Första kvartalet och uppgick till 6 miljarder kronor. Ålderspensionsavgifter för föräldraförsäkring ökade mest.

Under utgiftspunkten ålderspensionssystemet redovisas statliga ålderspensionsavgifter för inkomstpensionssystemet, den allmänna pensionsavgiften och Pensionsmyndighetens förvaltningsanslag. Pensionsmyndighetens förvaltningsanslag är en transferering till socialförsäkringssektorn och ingår här från och med myndighetens bildande 2010.

6.3 Kapitaltransfereringar inom Sverige

Kapitaltransfereringar inom Sverige uppgick för första kvartalet till 3 miljarder kronor vilket är 1 miljard kronor högre än samma kvartal 2019. Det beror på att kapitaltransfereringarna till företagssektorn och till kommunsektorn blev högre. De högre transfereringarna till företagssektorn berodde främst på att högre stöd till klimatinvesteringar och stimulansbidrag inom äldreområdet betalats ut under första kvartalet. De högre transfereringarna till kommunsektorn beror huvudsakligen på att stödet till kommuner för väginvesteringar blev högre.

6.1 Beredskapslager

Beredskapslager eller lager uppgick till 0,2 miljarder kronor vilket var en minskning med 0,7 miljarder kronor första kvartalet. Posten varierar mycket mellan kvartalen. Huvuddelen av lagret redovisas av Försvarmakten som redovisar en lageruppbyggnad samt Trafikverket som har flera stora pågående infrastrukturprojekt.

ESV gör Sverige rikare

- Vi har kontroll på statens finanser, utvecklar ekonomistyrningen och granskar Sveriges EU-medel.
- Vi arbetar i nära samverkan med Regeringskansliet och myndigheterna.